

Праведний Миколай:

*Більше, ніж казковий персонаж
у червоному кожусі*

«Голос мучеників»

За легендами та казками про Санта-Клауса* криється історія непохитної віри благочестивого чоловіка, який відмовився зректись Христа — Миколая Мирлікійського, або Святого Миколая.

Упродовж століть про Миколая Мирлікійського розповідали чимало дивовижних історій, однак багатьом із нас мало що відомо про те, як він постраждав за Христа.

За правління жорстокого римського імператора Діоклетіана єпископа Миколая кинули до в'язниці через відмову зректись віри в божественність Ісуса. Існують свідчення про те, що під час ув'язнення йому живцем виривали шматки шкіри та м'яса розпеченими залізними щипцями, однак він не зрікся Христа. Після звільнення Миколай продовжив іти за Господом, демонструючи неабиякі благодійність та мужність.

Після закінчення епохи переслідувань віра Миколая Мирлікійського продовжувала зазнавати жорстких випробувань уже всередині церкви. Коли престол посів імператор Кос-

тянтин, який був прихильний до християнства, до церкви вдерлося хибне вчення. На Нікейському соборі церкви Миколай привселюдно став на захист Христа й дав ляпаса чоловікові, який поширював про Нього брехню. Після цього Миколай уже не міг виконувати служіння єпископа, однак це не заважало йому продовжувати вірно демонструвати любов Христа, допомагаючи нужденним.

Історія Святого Миколая — для кожного з нас це приклад мужності та великодушності перед лицем переслідувань з боку уряду та внутрішньо-церковних конфліктів. Відповідно до будь-якого християнського визначення, Миколай насправді був святим.

Ваші діти будуть вражені, дізнавшись історію неймовірної мужності та стійкості, що стоїть за легендою про Санта-Клауса. Ми сподіваємося, що завдяки вірі Миколая Мирлікійського віра ваших дітей та ваша особиста віра стануть більш твердими та дієвими!

* У словосполученні «Санта-Клаус» «санта» означає «святий», а «Клаус» — скорочена форма імені Ніколас, тобто Миколай.

ГОЛОС МУЧЕНИКІВ

Ukraine

ISBN: 978-617-503-128-5

9 786175 031285

Праведний Миколай:

*Більше, ніж казковий персонаж
у червоному кожусі*

ГОЛОС МУЧЕНИКІВ

Початково книгу видано під назвою *The Story of St. Nicholas: More Than Reindeer and a Red Suit*

Перше видання © 2006 «Голос мучеників»

Друге видання © 2010 «Голос мучеників»

Ілюстрації © 2006 «Голос мучеників»

Переклад Маргарити Тучкової

Редактори — Світлана Фотина, Петро Никітін

Цитати з Біблії, якщо не зазначено інше, наведено в перекладі І. Огієнка.

Книжку створено на пожертви християн і не призначено для продажу.

Щоб отримати додаткову інформацію про організацію «Голос мучеників» та наші ресурси, зокрема й наш молитовний бюлетень, відвідайте вебсайт www.vom-ru.org.

Ви також можете безкоштовно підписатися на наші друковані та цифрові матеріали за адресою: info@vom-ru.org.

Надсилайте нам свої фото про поширення наших матеріалів, а також свідчення про те, як вони діють у вашому житті та житті тих, хто вас оточує. Без зворотного зв'язку з вами ми не знаємо, як Бог використовує нашу працю. Ваші повідомлення стануть величезним підбадьоренням команді «Голосу мучеників».

Про «Голос мучеників»

У Євангелії від Луки 9:23 Господь Ісус говорить: «Коли хоче хто йти вслід за Мною, хай зречеться самого себе, і хай візьме щоденно свого хреста, та й за Мною йде». Це може здатися сумним і тривожним для світських християн, які часто співчувають тим, хто змушений страждати за віру. Вони сподіваються на життя, повне благополуччя та процвітання, без болю та страждань для себе та інших.

Однак існує «велика хмара свідків» (Послання до євреїв 12:1), які знають кращий шлях. Це чоловіки і жінки з усього світу й з вашої країни, як із минулого, так і наші сучасники, хто однієї миті віддали життя за Господа або ж виявляють Його жертвну любов упродовж років. Вони вчать нас, що Божа любов варта найнестерпнішого людського болю й що жодна сила на землі, зокрема й смерть, не здатна знищити таку любов. Їхній шлях — це єдиний шлях до глибокої і вічної радості. Ось таке справжнє християнське життя!

«Голос мучеників» покликаний допомогти братам і сестрам із усього світу згадати цей шлях і вчитися йти ним разом. Ми робимо це, уважно прислухаючись до голосу Ісуса, а також християнських мучеників і переслідуваних християн, які попри все йдуть услід за Ним. Ми співпрацюємо й спілкуємося з тими, хто страждає за Господа, не з жалю, співчуття чи бажання їх урятувати, а з переконання, що жертвна любов Христа є найбільшим скарбом, який люди можуть отримати від Бога й віддзеркалювати у своєму житті.

Організацію «Голос мучеників» було засновано 1967 року пастором Річардом Вурмбрандом, який відбув чотирнадцятирічний термін ув'язнення в комуністичній Румунії за віру в Ісуса Христа. Його дружина Сабіна три роки провела у виправно-трудових таборах. 1965 року Річарда і його сім'ю викупили з Румунії, після чого вони заснували всесвітню мережу місій, які й досі служать переслідуваному Тілу Христовому.

Присвячено Ейнслі та Чейні

Нехай величезна й тверда віра Миколая
надихне вас залишатися вірними Ісусові...
чого б це не коштувало!

З любов'ю,
мама

...Нашим переслідуваним братам і сестрам,
які, як і Миколай Мирлікійський,
виявили вірність Ісусові,
ризикуючи бути засудженими до ув'язнення
і навіть смерті...

Передмова

Життя й діяльність Миколая Мирлікійського справили величезний вплив на історію церкви загалом та світову культуру зокрема. Наприклад, виникло безліч легенд, головним персонажем яких став... Санта-Клаус. Він одягнений у червоний кожух, їздить на санях, запряжених оленями або кіньми, а на Різдво приносить чемним хлопчикам і дівчаткам подарунки. Однак хто ж той чоловік, який став прообразом легендарного Санта-Клауса?

Миколай Мирлікійський народився у III столітті н. е. в провінції Лікія, яка на той час належала до Римської імперії. Нині давня Лікія є частиною Туреччини. Миколай, як вважають, помер 343 р., 6 грудня, у день, який наші сучасники у багатьох країнах світу, як, наприклад, у Німеччині, Швейцарії та Нідерландах, називають «Днем Святого Миколая». Напередодні цього свята, приміром, у Німеччині діти біля вхідних дверей своїх домівок кладуть чобіток, який вони називають Nikolaus-Stiefel, сподіваючись, що добрий Миколай щедро наповнить його подарунками — за умови, що вони чемно поведуться й слухаються батьків. Якщо діти неслухняні, вони неодмінно отримають шматок вугілля.

Історія свідчить, що Миколай Мирлікійський був людиною шляхетною та мав тверді переконання. Він народився у заможній родині, й батьки після смерті залишили йому чималий спадок. Утім, замість того щоб витратити його на власні потреби і задоволення, Миколай використав його на допомогу нужденним. Одна з історій розповідає про те, як він урятував трьох сестер від злиднів, ганьби та горя. Не маючи грошей на посаг, батько не міг видати дочок заміж, тому вимушений був випроводити їх жити на вулицю, щоб заробляти гроші на прожиття. Дізнавшись про це, Миколай таємно підкинув до кімнати дівчат мішечки з золотом. Батько був надзвичайно щасливий. Коли ж чоловік дізнався, хто таємничий благодійник його дочок, Миколай попросив його присягнути нікому не відкривати цієї таємниці.

З історії ми також дізнаємося про те, як Миколай протистояв корисливому правителю, який утримував на складах зерно, щоби спричинити попит і підняти ціну на нього. А пізніше Миколай втрутився під час страти трьох невинних чоловіків, хибно звинувачених тим самим злочинним правителем. Кажуть, що один із ув'язнених уже

стояв на місці страти, коли Миколай вихопив із рук ката меч і звільнив усіх трьох. Люди звеличували християнина за його хоробрість.

І хоча багатьом відомі розповіді про праведні вчинки Миколая Мирлікійського, мало хто знає про його страждання за Христа. Прийшовши до влади, римський імператор Діоклетіан (правив 284–305 рр.) розпочав нечувані раніше жорстокі переслідування християн. Миколая ув'язнили й жорстоко катували (одне з джерел свідчить про те, що йому живцем виривали шматки шкіри та м'яса розпеченими залізними щипцями) за відмову зректися віри в божественність Ісуса. Євсевій Кесарійський у своїй відомій праці «Церковна історія» засвідчує, що імператор видав наказ заарештувати й ув'язнити лідерів церкви по всій імперії. Євсевій пише, що у в'язницях перебувало так багато керівників та працівників церкви, що для справжніх злочинців у них не знаходилося місця. Діоклетіан знищував церкви, конфіскував і спалював Писання. Убивство християн стало для римлян розвагою. 303 року імператор планував назавжди покінчити

з церквою. Проте йому це не вдалося. Мужність послідовників Ісуса Христа, які прийняли мученицьку смерть за віру, сприяла тому, що на їхнє місце ставало безліч інших, які увірували в Господа завдяки свідченню мучеників. Зазнавши невдачі, 305 року Діоклетіан зрікся престолу. Згідно з одним із джерел, він повернувся додому й почав вирощувати... капусту. Від часів Нерона до 313 р., за деякими підрахунками, було вбито 3 млн християн.

Після закінчення епохи переслідувань віра єпископа Миколая продовжувала зазнавати жорстких випробувань, цього разу вже в самій церкві. Проповідник на ім'я Арій почав розповсюджувати брехню, що ставила під сумнів віру в божественність Ісуса Христа. Лжевчення Арія (так зване аріанство) було навіть покладено на музику, на мелодії популярних застільних пісень. Костянтин, наступний правитель Римської імперії, зібрав єпископів церкви в Нікеї, щоб, поряд із іншими питаннями, обговорити вчення Арія. Про цю зустріч нам відомо як про Нікейський собор 325 р. Згідно з переданням, під час свого виступу Арій почав співати одну зі своїх ганебних пісенок про Ісуса. Не бажаючи бачити,

як ця людина зневажає Христа, Миколай підвівся і вдарив Арія по вустах. Присутні були шоковані! Хоча вони й розуміли необхідність захистити правдиве вчення про Господа Ісуса, вони вважали таку поведінку неприйнятною, оскільки Христос навчав любити своїх ворогів та жити мирно. Отож, Миколаю було заборонено брати участь у єпископському служінні. (Хоча деякі джерела стверджують, що пізніше його все ж відновили в чині.) Однак це не заважало милосердному християнину доглядати хворих і допомагати нужденним. Важливо зазначити, що дехто ставить під сумнів присутність Миколая на Нікейському соборі, оскільки його ім'я відсутнє в офіційному списку учасників.

Переслідування християн в історії не обмежилися періодом життя Миколая Мирлікійського. Ті, хто безстрашно свідчить про Христа, постійно зазнають гонінь. Навіть у наш час Божих дітей у комуністичних, ісламських та індуїстських країнах переслідують за те, що вони вірять у Господа та свідчать про Нього. У комуністичних країнах заборонено збиратися для вивчення Слова Божого та мати Біблію. За це християнина можуть засудити до кількох років

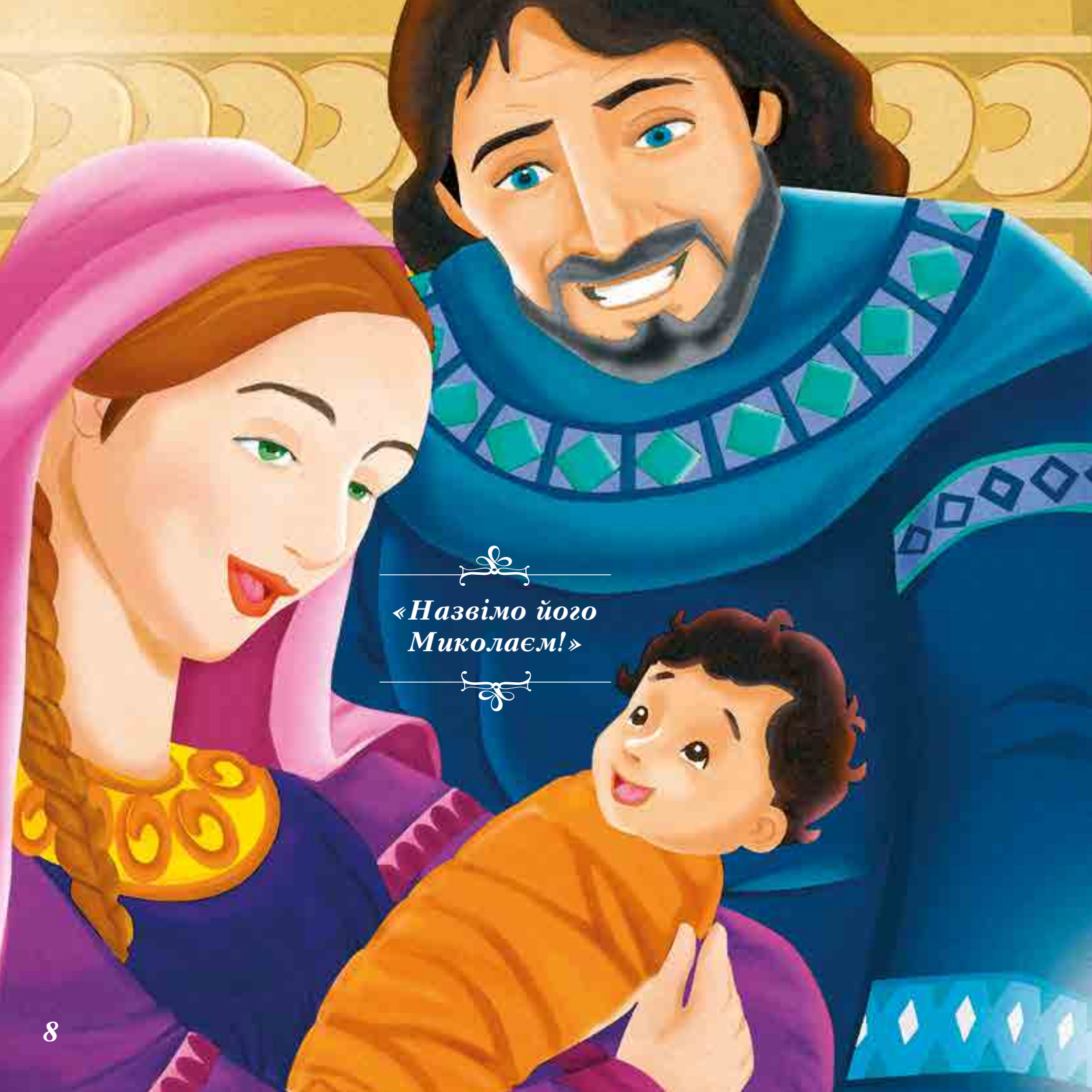
ув'язнення. В ісламських країнах від мусульман, які навернулися у християнство, відвертаються члени їхніх сімей, їх розстрілюють на вулицях терористи-джихадисти.

І нині так само, як і за часів Миколая Мирлікійського, чимало наших братів та сестер стають вигнанцями лише тому, що вони є послідовниками Ісуса Христа. Вони покійно служать співвітчизникам і мужньо відстоюють свою віру в Господа, навіть коли стикаються із вибором — бути у в'язниці з Христом чи не бути у в'язниці, але бути без Христа.

Приклад сміливості, щедрості та милосердя Миколая посеред переслідувань із боку влади та конфліктів усередині церкви актуальний для кожного з нас. Відповідно до будь-якого християнського визначення, Миколай насправді був святим.

Ми сподіваємося, що розповідь про життя та діяльність Миколая посприє тому, що й ми самі наполегливо служитимемо нужденним і мужньо відстоюватимемо свою віру в Ісуса Христа, живучи в культурі, яка стає дедалі більш ворожою до Нього та Його народу!

—
«Назвімо його
Миколаєм!»
—

Через 200 років після народження Ісуса в багатих батьків у краї, який називався Лікією, народився хлопчик.

«Назвімо його Миколаєм!» — вирішили батьки. Вони дуже любили сина.

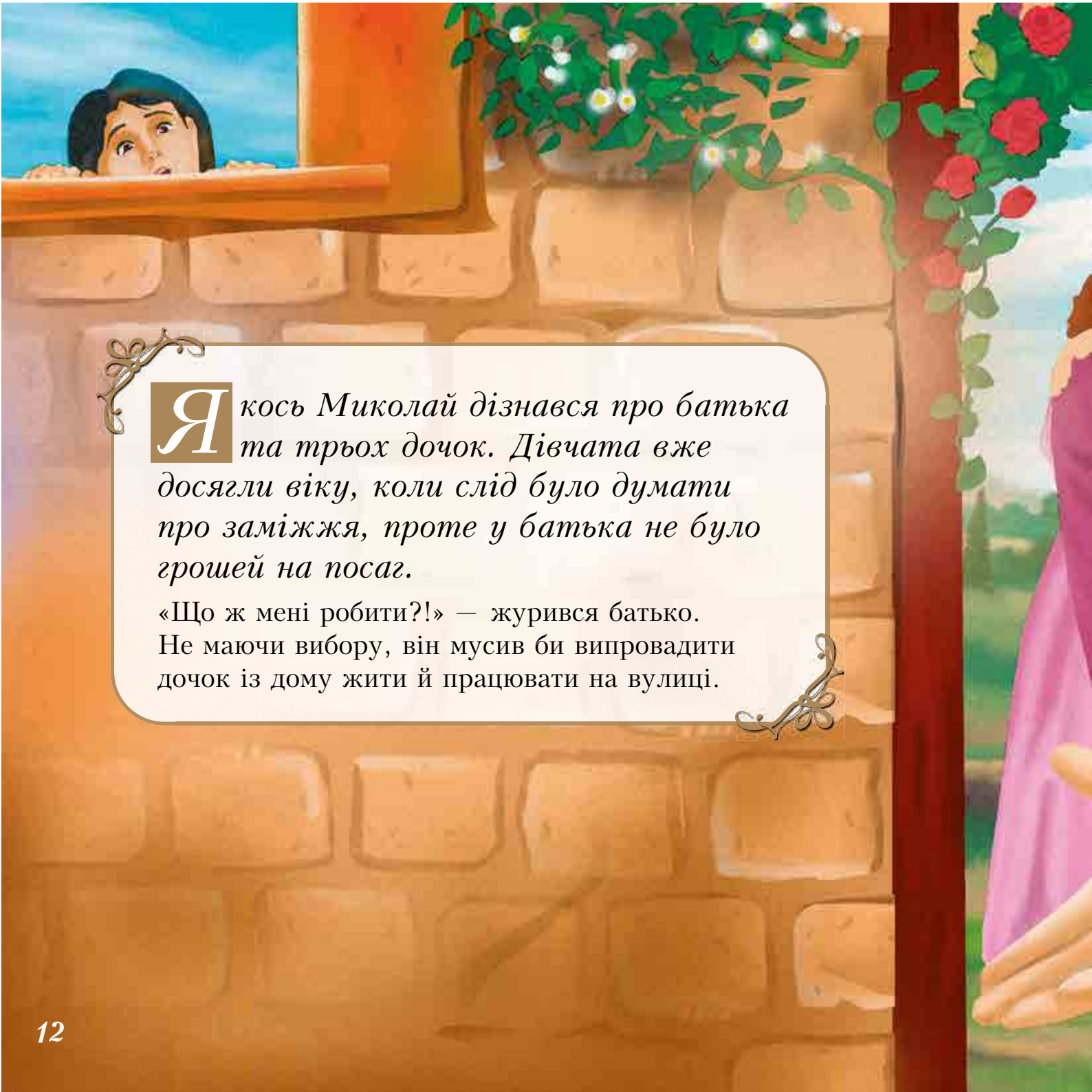
Коли Миколай був ще юнаком,
батьки померли, залишивши
йому своє майно.

«Я використаю гроші, щоб допомагати
бідним», — запрягся Миколай і став
благодійником нужденних.

—
«Я використаю гроші, щоб
допомагати бідним».
—

Якось Миколай дізнався про батька та трьох дочок. Дівчата вже досягли віку, коли слід було думати про заміжжя, проте у батька не було грошей на посаг.

«Що ж мені робити?!» — журився батько. Не маючи вибору, він мусив би випроводити дочок із дому жити й працювати на вулиці.

— ❧ —
«Що ж мені
робити?!»
— ❧ —

Миколай почув про горе нещасного батька.
«Як йому допомогти?» — розмірковував він.
І невдовзі в нього з'явилася ідея.

Три ночі поспіль, коли місто спало міцним сном, юнак видирався по стіні будинку бідняка й кидав мішечок із золотом у кімнату кожної з дочок. Падаючи на підлогу, золото в мішечку голосно дзвеніло: «Дзинь-дзинь!».

«Нікому не кажіть,
що це зробив я!»

Дві ночі поспіль дзвін золота будив батька та дочок, тож третьої ночі батько не ліг спати, щоб побачити свого таємного благодійника.

Щойно він почув «дзинь-дзинь!», як схопив таємничого незнайомця і впізнав хлопця.

«Нікому не кажіть, що це зробив я!» – прошепотів Миколай.

Батько обіцяв, що не обмовиться і словом. Він радів, що Миколай урятував його дочок від життя на вулиці, й тепер він міг видати їх заміж за добрих чоловіків.

Змужнівши, Миколай вирішив відвідати Святу Землю. Він побував у Вифлеємі, де народився Ісус, і навіть молився у порожній гробниці, де Спаситель воскрес із мертвих.

«Ісус — справді Еммануїл, «З нами Бог!» — дійшов висновку Миколай. — Відтепер моє життя вже не буде таким, як досі».

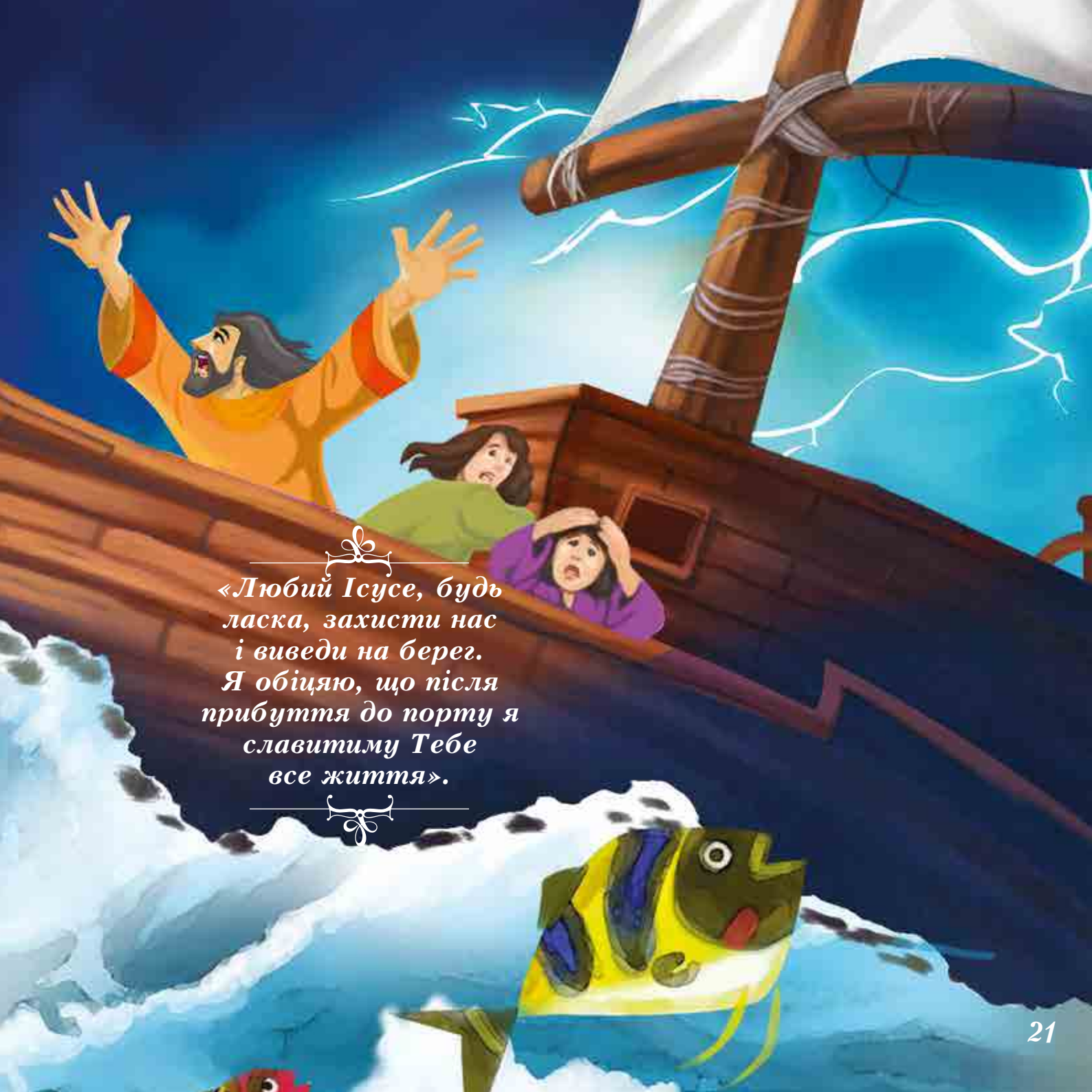

Коли настав час повернутися на батьківщину, Миколай сів на корабель і вирушив у тривалу подорож до Лікії. Якось уночі подув сильний вітер, здіймаючи бурхливі хвилі. Миколай прокинувся від глибокого сну.

«Сумніваюся, що ми зможемо благополучно дістатися берега!» — попередив капітан. Миколай став навколішки прямо на палубі корабля й, поки його тіло кидало з боку в бік, молився: «Любий Ісусе, будь ласка, захисти нас і виведи на берег. Я обіцяю, що після прибуття до порту я славитиму Тебе все життя». Буря вщухла, і корабель знову взяв курс до порту міста Мира.

«Ваші молитви врятували нас!» — радів екіпаж корабля.

«Любий Ісусе, будь
ласка, захисти нас
і виведи на берег.
Я обіцяю, що після
прибуття до порту я
славитиму Тебе
все життя».

Коли корабель дивом
дістався мирлікійського
порту, Миколай щодуху побіг до
найближчої церкви.

Він миттю злетів сходами й відчинив
двері. Під здивовані погляди церковних
служителів Миколай кинувся до багато
вбраного віттаря, упав навколішки й
вигукнув: «Дякую Тобі, Боже, за те,
що Ти врятував нас у морі від шторму!»
Однак молодий чоловік і не підозрював,
що обіцянка, яку він дав у морі Богові,
стане початком великої несподіванки.

«Дякую Тобі,
Боже, за те,
що Ти врятував
нас у морі від
шторму!»

За день до прибуття корабля, у якому плив Миколай, служителі церкви не могли дійти згоди, хто з них стане наступним єпископом Мири.

Після тривалих суперечок один із них запропонував: «Дозвольмо ж Богові самому вибрати нового єпископа. Нехай перший, хто увійде до церкви, й буде ним». І цією людиною став Миколай! Служителі підійшли до нього й, схиливши коліна, проголосили: «Ви — наш новий єпископ!»

Ще сталося незадовго до того, як імператор Діоклетіан почав вважати християн небезпечними для Римської імперії. Він видав указ про те, що в Римській імперії володіння Словом Божим або будь-якими іншими текстами про Бога і Його Сина, Ісуса, є злочином.

«У вогонь його!» — кричали імператорські чиновники, знаходячи Писання в будинках людей. Християни з жалем спостерігали за тим, як горіло Слово Життя. Декому з них вдавалося сховати свої Писання, тоді як інших за володіння ними відправили до в'язниць.

«У вогонь його!»

—
«До в'язниці!»
—

У той час як римські чиновники полювали на Писання і палили їх, Миколай допомагав нужденним. Однак хриstopодібне життя єпископа незабаром помітили — його заарештували й кинули до в'язниці.

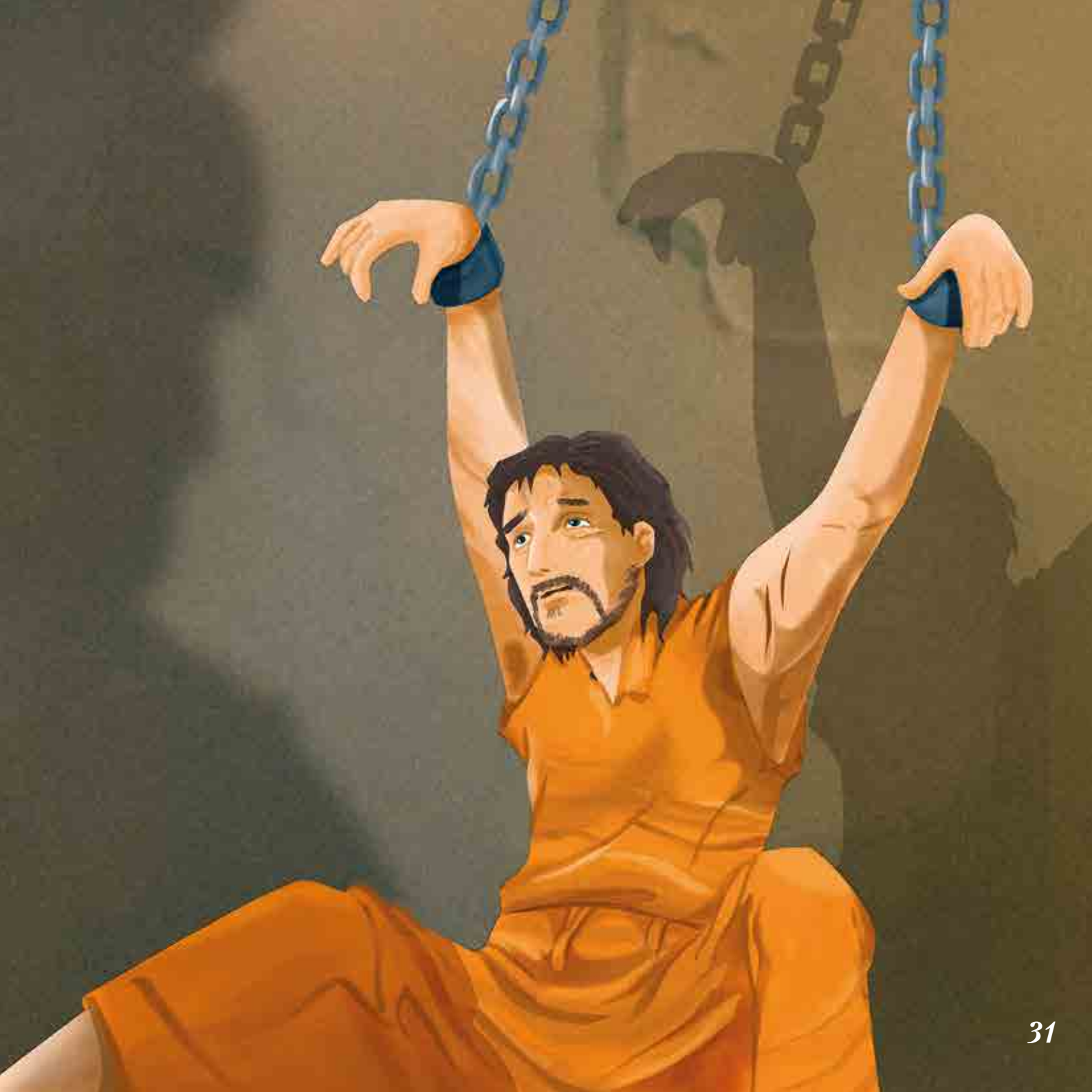

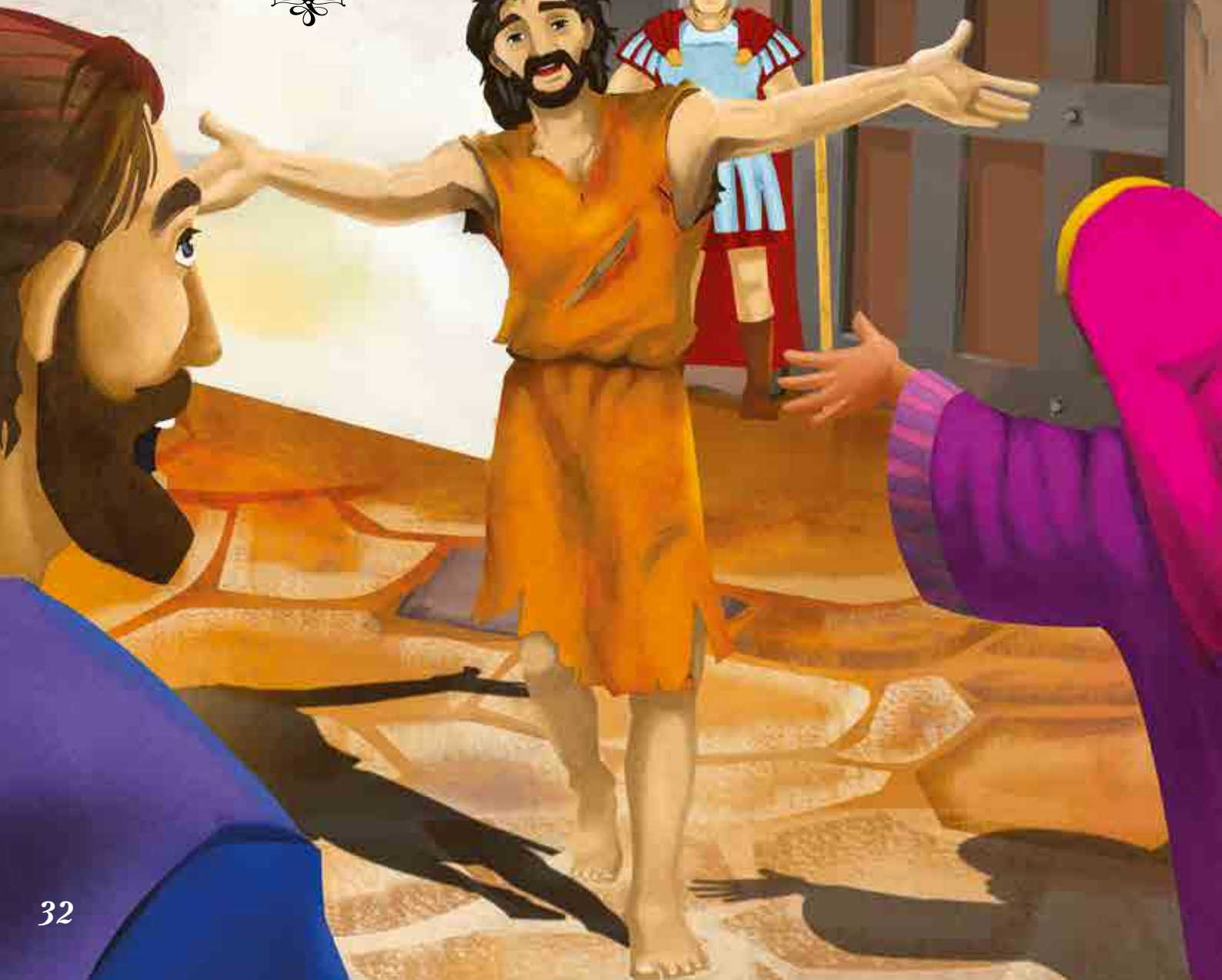
Миколай провів багато днів у холодній і темній камері. Щоразу, коли він чув, що двері відчинялися, то сподівався, що його звільнять. Коли ж за ним прийшли і він побачив обличчя, які палали гнівом, то відразу ж зрозумів, що має статися.

«Якщо поклонишся імператорові, тебе буде звільнено з в'язниці, якщо ж продовжуватимеш поклонятися Ісусові, залишишся тут!» — вигукнув наглядач.

«Я не поклонюся нікому, окрім Ісуса», — твердо заперечив Миколай. Упродовж тривалого часу він залишався у в'язниці, де зазнав жорстокого ставлення.

—
«Звільнити з
в'язниць усіх
християн!»
—

Після Діоклетіана на престол зійшов новий імператор, Костянтин. Він не вбачав у християнах небезпеки для Римської імперії й, навпаки, вважав, що саме Бог християн допоміг йому здобути перемогу, яка дала йому ще більше влади в імперії.

«Звільнити з в'язниць усіх християн!» — наказав Костянтин, відтак Миколай вийшов на волю. Проте на цьому труднощі у його житті не добігли кінця.

Один із керівників церкви на ім'я Арій навчав, що Ісус був лише творінням і в минулому не існував із Богом у вічності.

Ті, хто дотримувався вчення Арія, співали пісні, які висміювали Бога. Їхні мелодії були настільки популярними, що їх співали на вулицях, у школах, на роботі й навіть у церкві.

«Як ти смієш
ганьбити нашого
Господа!»

An illustration of a church interior. In the foreground on the left, a hand holds a golden crosier. In the background, a group of people, including a man with a beard and a crown, are looking towards the left. The scene is set within a blue-toned architectural space with arches.

Учення Арія викликало серед християн незгоду щодо віри в божественність Ісуса, тому імператор Костянтин скликав усіх єпископів церкви Римської імперії.

Переказ свідчить, що на засіданні були присутні й Арій, і Миколай. Коли Арій почав співати свою наклепницьку пісеньку, розгніваний глузуванням Арія з Ісуса, єпископ Миколай устав і дав йому ляпаса. «Як ти смієш ганьбити нашого Господа!» — вигукнув Миколай.

Присутні були шоковані!

Арій не мав співати таку ганебну пісню про Спасителя, проте єпископи також знали, що християни повинні жити в мирі. Тому Миколаю сказали: «Ти більше не маєш права проповідувати!»

«Ти більше не маєш права
проповідувати!»

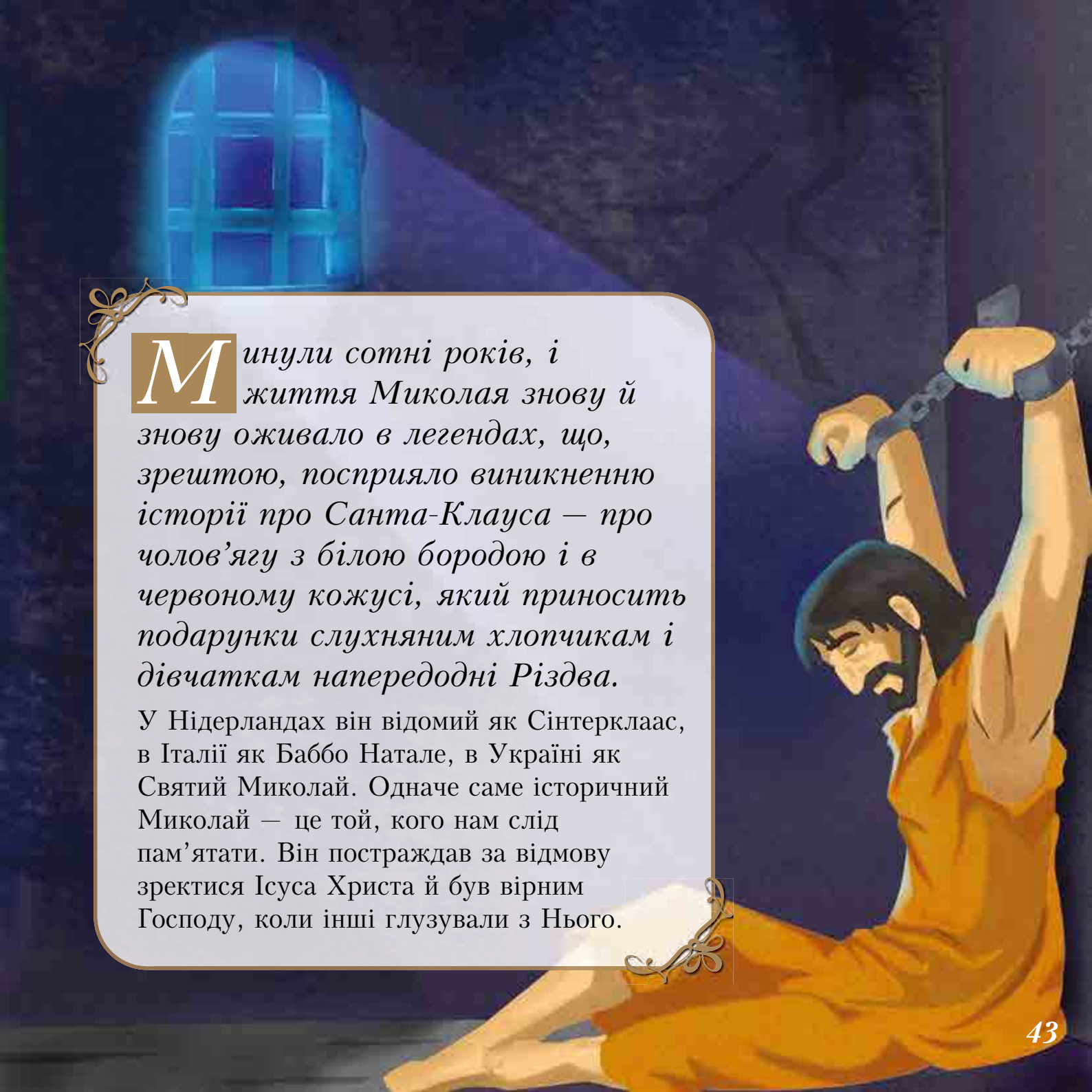
An illustration of Saint Nicholas, an elderly man with a long white beard and hair, wearing a white robe with a brown sash and a brown cloak. He is surrounded by several children of various ethnicities and ages. They are walking on a stone path in a lush, green landscape. In the background, there are tall pine trees, a stone wall, and a waterfall cascading over rocks. The sky is blue with white clouds.

Утративши можливість виконувати служіння єпископа, Миколай і надалі піклувався про бідних, дбав про хворих, засновував дитячі будинки.

Зі щедрим серцем він продовжував працювати для Господа до самої смерті. А помер він, імовірно, 343 року.

Минули сотні років, і життя Миколая знову й знову оживало в легендах, що, зрештою, посприяло виникненню історії про Санта-Клауса — про чолов'ягу з білою бородою і в червоному кожусі, який приносить подарунки слухняним хлопчикам і дівчаткам напередодні Різдва.

У Нідерландах він відомий як Сінтерклаас, в Італії як Баббо Натале, в Україні як Святий Миколай. Однак саме історичний Миколай — це той, кого нам слід пам'ятати. Він постраждав за відмову зректися Ісуса Христа й був вірним Господу, коли інші глузували з Нього.

Нині у світі існують країни, де християн ув'язнюють, як колись Миколая Мирлікійського. У Китаї заборонено навчати дітей про Ісуса. А в Саудівській Аравії людей кидають до в'язниць за володіння Біблією.

Мужність християн, які зазнають переслідувань, і їхнє рішення бути вірними Ісусові, попри глузування інших людей і навіть позбавлення волі, спонукають нас жити так само й сміливо свідчити про Ісуса Христа, як це робив Миколай.

A vibrant illustration of a Christmas scene. On the left, a green Christmas tree is decorated with yellow and red ornaments, a candy cane, and yellow garlands. At the bottom, several wrapped gifts in various colors (red, yellow, blue, green) are visible. On the right, a red dress hangs on a hanger. The background features a pink wall with a green wreath adorned with pinecones and a red ribbon. A string of colorful lights hangs across the top. A white text box with a gold border and decorative flourishes is centered on the page.

На Різдво, святкуючи народження Христа й слухаючи пісні та розповіді про Святого Миколая, згадайте єпископа Миколая Мирлікійського, а також незліченну кількість інших християн по всьому світу, які й нині залишаються вірними Христу, попри те, чого це їм коштує. Нехай їхній приклад надихає нас бути жертівними та мужніми!

Матеріал для роздумів та обговорення

*«Та й усі, хто хоче жити побожно
у Христі Ісусі, – будуть переслідувані».*

2 Послання до Тимофія 3:12

- Що означає жити благочестивим життям?
Чому людей переслідують за їхнє благочестиве життя?
Чому ми вважаємо життя Миколая благочестивим?
Чому Миколай зазнавав переслідувань за те,
що жив благочестиво?
Як ваше життя може відобразити
характер Бога у ваших стосунках із друзями,
у школі та вдома?

Молитва

Господи, дякую Тобі за хмару свідків, які,
як і Миколай, пройшли свій шлях віри ще до нас,
подаючи нам приклад вірності та благочестя.
Покажи мені, як моє життя може відобразити Твій
характер так, щоб інші люди пізнавали Тебе.
Продовжуй зміцнювати та підбадьорювати віруючих,
які живуть у країнах, де їх переслідують
за свідчення про Тебе.

Амінь.